

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та
інформаційно-аналітичної діяльності

На правах рукопису

ОРЄХОВА АНАСТАСІЯ АНАТОЛІЇВНА

**СЛУЖБА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ: СТРУКТУРА ТА НАПРЯМИ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»
за освітньо-професійною програмою
«Документаційне забезпечення управління та інформаційно-аналітична
діяльність»

Спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Науковий керівник:

кандидат історичних наук, доцент

Чибирак С. В.

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № _____

засідання кафедри музеєзнавства,
пам'яткознавства та інформаційно-
аналітичної діяльності

від _____ 2024 р.

Завідувачка кафедри проф. Гаврилюк С. В. _____

АНОТАЦІЯ

Орехова А. А. Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади: структура та напрями діяльності. Кваліфікаційна робота на правах рукопису на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр». Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2024.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню та аналізу служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. У роботі розглядається структура таких служб, їх функції та завдання, а також основні напрями діяльності. Особлива увага приділяється методам та засобам збору, аналізу та поширення інформації, які використовуються в роботі служби.

У рамках кваліфікаційної роботи детально аналізується роль і значення служб інформаційно-аналітичного забезпечення в контексті функціонування органів державної влади. Досліджується їхня роль у забезпеченні прийняття стратегічних та тактичних рішень, моніторингу суспільного стану, прогнозуванні подій та аналізі інформаційного простору.

Окрім цього, у кваліфікаційній роботі розглядаються сучасні технології та методи аналізу великих обсягів даних (Big Data), штучного інтелекту (AI), машинного навчання тощо, які застосовуються в роботі для аналізу інформації. Висвітлено також етичні та правові аспекти збору, обробки та використання інформації в рамках державного апарату. Здійснюється порівняльний аналіз підходів до організації та функціонування різних служб інформаційно-аналітичного забезпечення, що дозволяє визначити найефективніші практики та впровадити їх на національному рівні.

Ключові слова: інформаційно-аналітичне забезпечення, органи державної влади, аналітична діяльність, інформаційні ресурси, інформаційні технології.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	8
1.1. Поняття та роль інформаційно-аналітичного забезпечення в державному управлінні	8
1.2. Нормативно-правові засади щодо інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади	13
РОЗДІЛ II. СПЕЦИФІКА РОБОТИ СЛУЖБИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ.....	21
2.1. Створення служби інформаційно-аналітичного забезпечення та її структура	21
2.2. Напрями діяльності служби інформаційно-аналітичного забезпечення..	28
РОЗДІЛ III. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СЛУЖБИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	36
ВИСНОВКИ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57
ДОДАТКИ.....	63

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах активного розвитку інформаційних технологій та посилення вимог до ефективності управління, питання інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади набуває все більшої актуальності та значущості. Саме тому дослідження цієї проблематики стає надзвичайно важливим завданням, яке спрямоване на оптимізацію управлінських процесів, підвищення якості прийняття рішень та забезпечення належного рівня ефективності державного управління.

В умовах стрімкого технологічного прогресу та непередбачуваних викликів, роль інформаційно-аналітичного забезпечення в державному управлінні стає ключовою. Зростання обсягу інформації, швидкість її поширення та складність аналізу вимагають від органів державної влади високого рівня підготовки та доступу до сучасних інформаційно-аналітичних інструментів. Тому актуальність теми дослідження полягає у необхідності вивчення та удосконалення механізмів інформаційного забезпечення для підвищення ефективності управлінських рішень та вирішення складних суспільних проблем.

Метою дослідження є проведення комплексного аналізу та обґрунтування ролі та значення інформаційно-аналітичного забезпечення в державному управлінні, вивчення специфіки роботи служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади, ідентифікації проблем та визначення перспектив розвитку служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- розкрити сутність та роль інформаційно-аналітичного забезпечення в державному управлінні;
- проаналізувати нормативно-правові засади функціонування інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади;

- дослідити специфіку створення, структуру та напрями діяльності служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади України;
- виявити проблеми та перспективи розвитку служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади.

Об'єктом дослідження є інформація, що створюється та функціонує у державному управлінні.

Предметом дослідження є теоретичні аспекти та практична реалізація діяльності служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади.

Стан наукової розробки проблеми. Впродовж останніх десяти років українські вчені-політологи, правознавці та фахівці з державного управління активно досліджують проблему інформатизації влади. Ця проблема виникла в контексті поширення інформаційних технологій у сучасному світі, проте вона ще не стала об'єктом всебічного дослідження в українській науці та практиці. Лише деякі дослідження спрямовані на аналіз основних аспектів інформаційного забезпечення органів державної влади та впровадження системи електронного урядування. Наприклад, у монографії О. Голобуцького та О. Шевчука розглядається поняття та концепції електронного урядування [12], а також надаються практичні рекомендації щодо його впровадження та вдосконалення. Дослідження М. Демкова та М. Фігеля зосереджується на питаннях правового забезпечення інформаційної безпеки у контексті електронного урядування в Україні [15].

Вивчення структури та функцій інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління та його ролі у процесі прийняття рішень проводили: В. Алексеев [2], Н. Меджибовська [34], Л. Нікітюк [39], В. Терещенко [2], Р. Фурман [62]. та інші. Зокрема, Р. Фурман вказує на необхідність, щоб система інформаційного забезпечення враховувала різноманітність процесу управлінських рішень та особливості роботи посадових осіб на різних етапах управління.

Інформаційно-аналітичне забезпечення органів державної влади є критично важливим для ефективного управління, прийняття обґрунтованих рішень та розробки державної політики. Історіографія цієї теми охоплює широкий спектр досліджень, що стосуються теорії та практики інформаційного забезпечення, аналітичної діяльності та структури відповідних служб. У 1990-х роках відбулася значна трансформація в підходах до інформаційно-аналітичного забезпечення, що було пов'язано з переходом до ринкової економіки та потребами державного управління в нових умовах. Дослідження українських вчених, таких як В. І. Шевченко [60] та С. А. Орлов [38], розглядали нові моделі інформаційно-аналітичної діяльності, орієнтовані на підтримку прийняття управлінських рішень.

З початку 2000-х років дослідження фокусуються на інституційних аспектах інформаційно-аналітичного забезпечення. Вивчення структури та функцій відповідних служб стає більш систематичним, зокрема завдяки роботам Ю. М. Захарченко [23] та І. В. Лісового [33], які аналізували організаційні моделі та функціональні напрями діяльності служб.

Сучасні дослідження зосереджені на впровадженні нових інформаційних технологій та систем управління даними. Наприклад, роботи О. В. Дубовика [19] та М. О. Сергієнко [47] досліджують використання великих даних (Big Data), штучного інтелекту та блокчейн-технологій в інформаційно-аналітичній діяльності. Крім того, увага приділяється питанням кібербезпеки та захисту інформації.

Методи дослідження. У процесі виконання дипломної роботи використовувалися наукові методи аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації наукової літератури, а також методи емпіричного дослідження, зокрема аналіз документів та статистичних даних.

Наукова новизна. Наукова новизна роботи полягає у комплексному підході до дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення в державному управлінні, врахуванні сучасних тенденцій розвитку та висвітленні перспектив подальшого розвитку цієї сфери.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати мають теоретичне значення для розвитку наукових знань у галузі державного управління та інформаційно-аналітичного забезпечення. Практичне значення полягає у можливості використання рекомендацій та пропозицій, запропонованих у роботі, для підвищення ефективності діяльності служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були представлені у вигляді доповідей на Міжнародній науково-теоретичній конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» (м. Харків, 18–19 квітня 2024 року) та Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (м. Луцьк, 14–15 травня 2024 року).

Публікації. Орехова А. А. Переїняття державною владою досвіду роботи служби інформаційно-аналітичного забезпечення національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. *Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень»* (14–15 травня 2024 року). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. С. 475–477.

Орехова А. А. Типологія документів: історія, теорія. *Матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття»* (18–19 квітня 2024 року). Харків: Національна академія мистецтв України, 2024. С. 161–162.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Поняття та роль інформаційно-аналітичного забезпечення в державному управлінні

Роль інформації у сучасному світі стійко зростає. Накопичення та використання знань мають значний вплив на світовий розвиток у політичній, економічній та технологічній сферах, а також відображаються у розвитку інформаційних та комунікативних технологій у всіх сферах життя.

Інформація є основним складовим елементом інформаційного суспільства. Вона проникає у всі сфери діяльності держави, суспільства та індивідуума, відображаючи реальну дійсність.

Якість та достовірність інформації, а також оперативність у її одержанні, мають велике значення для прийняття рішень на різних рівнях – від керівників держави до звичайних громадян [1].

Під інформацією ми розуміємо дані про різні факти та події, які стосуються особи або організації. Ці дані є основою для прийняття рішень у сферах адміністрування, економіки, політики, соціальної сфери тощо, а також для розробки стратегічних та тактичних рішень та рекомендацій.

Згідно з Законом України "Про інформацію", джерелами інформації є носії інформації, що передбачені або встановлені законом: документи та інші матеріальні об'єкти, які зберігають інформацію, а також повідомлення засобів масової інформації та публічні виступи [43].

Інформаційна робота – це діяльність, спрямована на забезпечення посадовців необхідними даними для вирішення їхніх завдань. Засоби інформаційної роботи включають в себе документальні, технічні та інші засоби, які призначені для збору, обробки, систематизації, зберігання та передачі інформації.

Сам процес інформаційної роботи включає в себе послідовні операції, такі як реєстрація, передача, накопичення, зберігання, обробка та видача інформації.

Ці операції спрямовані на швидке знаходження необхідних даних в повному обсязі для конкретних споживачів [2].

Для досягнення ефективності необхідно отримувати якісну інформацію, яка відповідає наступним критеріям: 1) достовірна; 2) відносна; 3) своєчасна; 4) повна; 5) важлива.

Підвищення актуальності питань обороноздатності країни, економічного розвитку, охорони здоров'я, інклюзивного розвитку, проблем ветеранів, надання адміністративних послуг вимагає розвитку наукових установ, які стануть центрами глибоких спеціалізованих знань і розроблять відповіді на нові виклики у контексті геополітичних та національних пріоритетів.

До інформаційно-аналітичної інфраструктури належать різноманітні установи, включаючи бібліотеки, архіви, бібліографічні служби, а також сучасні органи науково-технічної інформації та компанії, які займаються розробкою електронних та мережевих інформаційних ресурсів [3].

Функціонування структур державної влади, міністерств, відомств, науково-технічних інститутів, систем засобів масової інформації, сфер бізнесу, політичних партій та інших організацій неможливо уявити без розвитку інформаційно-аналітичних служб та їхніх підрозділів.

Органи науково-технічної інформації, підприємства, організації та громадяни, що займаються науково-інформаційною діяльністю і надають інформаційні послуги, є важливими учасниками на ринку інформаційних продуктів, незалежно від їхньої форми власності.

Аналітична інформація має особливе значення для державного управління, оскільки вона надає відомості, необхідні для розроблення та реалізації політики щодо країни, міжнародної і внутрішньої політики, а також висвітлює різні аспекти життя країни, її потенціал та обороноздатність [4].

Ще у давні часи існували елементи аналітичної діяльності, зокрема, вважають, що засновником аналітики був Сократ, давньогрецький філософ, який розробив свій власний метод аналітичних роздумів.

Впродовж історії суспільства спостерігався розвиток інформаційно-аналітичної діяльності у різних країнах світу, що став результатом еволюційних та революційних перетворень. Цей процес був обумовлений зростанням потреб суб'єктів у інформації, особливо в контексті розвитку матеріального виробництва [5].

Зростання потреби у інформації спричинило розвиток двох типів технологічних процесів: обробки та передачі повідомлень. Також для ефективної інформаційно-аналітичної діяльності важливим є аналіз та прогнозування тенденцій розвитку. Це передбачає систематичне вивчення та визначення обсягу питань, що виникають у процесі основної діяльності споживачів інформації.

Для прогнозування розвитку різних ситуацій використовують методи узагальнення, абстрагування та моделювання, які потребують систематичного зіставлення і оцінки інформації.

Джерелами інформації можуть бути друковані видання (неперіодичні та наукові журнали, довідково-енциклопедичні видання), недруковані матеріали (статистичні дані, консультаційні послуги, реклама, виставки, чутки, приватні бесіди, компромат) та електронні джерела (телебачення, Інтернет, радіо, телефон) [6].

Інформаційно-аналітична діяльність є важливим аспектом інформаційної роботи, оскільки вона пов'язана з виявленням, обробкою, зберіганням та поширенням інформації у різних сферах політики, управління та економіки. Для ефективності цієї діяльності важливим є систематичний аналіз обсягу питань, що виникають у процесі споживання інформації, а також прогнозування їх розвитку.

Інформаційна аналітика та науково-дослідна робота мають багато спільного, оскільки професійний аналітик працює на основі низки наукових підходів.

Використання програм та сучасних інформаційно-аналітичних технологій є важливим для забезпечення ефективного функціонування, зокрема й політичної системи суспільства

У сучасній Україні складна зовнішньо-економічна ситуація, але, незважаючи на це, продовжуються економічні та адміністративні реформи. Для забезпечення ефективного функціонування системи державного управління необхідне якісне та систематичне інформаційне забезпечення органів державної влади.

Інформаційно-аналітична інфраструктура включає органи науково-технічної інформації та сучасні фірми, які займаються розробкою електронних, в тому числі мережевих, інформаційних ресурсів. Тому розвиток інформаційно-аналітичних служб та їх підрозділів стає невід'ємною складовою функціонування структур державної влади, міністерств, відомств, політичних партій та рухів [7].

Для підвищення ефективності роботи органів державної влади, до сучасних інформаційно-аналітичних систем необхідно включити такі підсистеми:

- автоматизація діловодства та документообігу;
- збирання та первинна обробка інформації;
- підтримка прийняття рішень;
- інформаційно-аналітичне забезпечення;
- локальна та глобальна мережева взаємодія;
- навчання та підвищення кваліфікації працівників;
- інтернет-портал для поширення інформації та поточного інформування про діяльність [7].

Важливо відзначити, що ефективне функціонування інформаційно-аналітичної системи можливе лише за умови її інтеграції з податковими, фінансовими та банківськими системами. Для цього система повинна мати відкриті інтерфейси для можливого, за необхідності, доопрацювання та інтеграції з іншими інформаційними та аналітичними системами органів державної влади.

Важливим фактором ефективності інформаційно-аналітичної системи є здатність забезпечити можливість колективної роботи над спільним об'єктом обробки, таким як один чи кілька документів, групі виконавців. Процес обробки

документів для всіх користувачів системи має бути єдиним і прозорим, незалежно від виду зв'язку, ступеня їх віддаленості та територіального розташування робочих станцій та серверів [8]. Це особливо зручно як для органів державної влади, так і для великих компаній, що працюють як всередині країни, так і за її межами. Система повинна забезпечувати можливість одночасного ознайомлення, обробки документів та спільної роботи над ними декількох виконавців без необхідності їх особистої присутності в конкретному місці або офісі. Для цього передбачено систему контрольних термінів та нагадувань.

Варто зазначити, що важливою та необхідною складовою є забезпечення захисту інформації від несанкціонованого доступу. Система повинна гарантувати захист службової інформації, всіх даних та документів, їх маршрутизацію та правила обробки від будь-якого зовнішнього або внутрішнього втручання, незалежно чи воно здійснено навмисного чи ненавмисного. Для цього система має використовувати засоби електронного підпису та підтримувати передбачені стандарти захисту [9].

Інформаційно-аналітична діяльність в сучасному державному управлінні виконує кілька важливих функцій. По-перше, вона забезпечує інформацією всі етапи управлінської діяльності, включаючи підготовку, прийняття управлінських рішень та контроль за їх виконанням. Діагностична функція спрямована на отримання об'єктивної картини ситуації та її діагностику. Застерегаюча функція допомагає виявити проблеми, небезпеки та конфлікти, дозволяючи їх уникнути. Пізнавально-ментальна функція сприяє зміні розуміння сутності явищ та ментальності управлінців.

Необхідно врахувати, що в сучасних умовах внутрішньої та зовнішньої політично-економічної ситуації як в Україні, так і в світі, роль та значення аналітичних служб важливіші, ніж будь-коли. На сьогоднішній день їх провідна роль та практичне значення часто недооцінюються як в забезпеченні органів державної влади, так і в комерційній діяльності, що може призвести до зниження своєчасності та актуальності наданої інформації та неправильних оцінок під час прийняття рішень [10].

Аналітична інформація формується на базі первинної інформації, яка зібрана. Ця інформація стає товаром з новими економічними властивостями, що обслуговує процес економічного розвитку. Сьогодні аналітична інформація є найціннішим продуктом на інформаційному ринку.

Отже, будь-який об'єкт в системі інформаційної діяльності, де збираються повідомлення та дані, що використовуються різними органами державної влади, установами, організаціями, юридичними та фізичними особами, та можуть впливати на їхню поведінку, вважається джерелом інформації. Інформаційно-аналітична діяльність має два важливих аспекти: забезпечити прямий результат, що виникає як підсумок пошуків оптимального управлінського рішення, та непрямий результат – зміну/формування уяви управлінців про той об'єкт чи явище, які вони аналізували.

1.2. Нормативно-правові засади щодо інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади

Важливість інформаційних відносин для суспільно-політичного розвитку, особливо в період розвитку інформаційного суспільства, вимагає визначення правових норм для регулювання цієї сфери діяльності. У такому контексті нормативно-правове забезпечення виступає як один з основних факторів, який впливає на якість та результативність аналітичної роботи.

Під терміном «нормативно-правове забезпечення аналітичної діяльності» розуміється система обов'язкових норм, які визначають суб'єктів інформаційних відносин у конкретному сегменті. Ці норми регламентують правила діяльності, контролюють професійно-виробничі відносини та визначають етапи та процедури здійснення аналітичної діяльності в інформаційній сфері [12].

Нормативно-правове забезпечення можна розглядати на різних рівнях:

- міжнародному (міжнародні нормативно-правові акти);
- державному (законодавчі акти України);
- галузевому (нормативно-правові акти міністерств і відомств, актуальними для аналітиків);

- локальному (нормативні акти конкретних установ чи організацій).

Навіть за наявності великої кількості нормативно-правових актів, спрямованих на регулювання інформаційних відносин та сфери інформаційного суспільства, можна вважати, що вони, в оптимістичному варіанті, не мають системного характеру. Враховуючи реалістичний підхід, можна визначити нормативну базу в цій сфері як недостатньо розвинену, непослідовну та фрагментарну. Виникає необхідність консолідації та систематизації інформаційного законодавства України. Також важливо заповнити прогалини в текстах нормативно-правових актів, зокрема щодо термінології, визначення ключових термінів, правового режиму та регламентації окремих процедур в інформаційній сфері, зокрема аналітичної діяльності. Наразі відсутнє законодавче тлумачення таких понять, як «аналітична діяльність» та «інформаційно-аналітична діяльність» [12].

Складність нормативно-правового врегулювання аналітичної діяльності обумовлена її специфікою та інтегральним характером проявів. З одного боку, аналітичну діяльність можна розглядати як аспект наукової та науково-технічної діяльності, що повинно регламентуватися на засадах відповідного законодавства. З іншого боку, оскільки аналітична діяльність включає обробку інформації, вона підпадає під сферу інформаційного законодавства. Норми, що регламентують аналітичну діяльність, опосередковано встановлюють правила і приписи інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності.

З цього погляду розглядання нормативно-правового забезпечення аналітичної діяльності у контексті діяльнісного підходу, тобто врахування суб'єктно-об'єктних правовідносин, процедур та операцій, що супроводжують цю діяльність, має вагомe значення. Зокрема, важливим є перелік напрямів державної інформаційної політики, який міститься в Законі України «Про інформацію», і визначає забезпечення рівних можливостей для створення, збирання, обробки, використання, поширення та захисту інформації [43].

Оскільки на даному етапі відсутнє законодавче визначення поняття «аналітична діяльність», розгляд цих понять є доцільним з урахуванням інтеграції їхнього значення з суміжними термінами.

Науково-технічна діяльність включає в себе різні форми, такі як науково-дослідні, дослідно-конструкторські, проєктно-конструкторські роботи тощо. В контексті аналізу охорони та захисту інформації, а також запобігання її витоку, дослідження, що проводяться у межах аналітичної діяльності, можуть бути віднесені до науково-технічної діяльності.

У текстах законодавчих актів ми також можемо знайти визначення науково-інформаційної діяльності. У Законі України «Про науково-технічну інформацію» ця діяльність визначається як сукупність заходів, спрямованих на задоволення потреб громадян, юридичних осіб і держави у науково-технічній інформації, яка включає в себе збирання, аналітично-синтетичну обробку, фіксацію, зберігання, пошук та поширення [44].

Порівнюючи наведене визначення з розумінням аналітичної діяльності, відзначаємо спільні компоненти:

1. сукупність дій;
2. задоволення потреб громадян, юридичних осіб і держави;
3. перелік дій, що супроводжують цю діяльність.

Проте важливо підкреслити, що поданий в Законі перелік не повністю відображає логіку проведення аналізу, оскільки етап пошуку інформації є одним з перших, передуючи аналітично-синтетичній обробці документа [38].

У випадку, коли в законодавстві відсутнє визначення терміну «аналітична діяльність», логічно вважати, що в ньому також немає визначення суб'єктів цього виду діяльності, зокрема у сфері інформаційних відносин.

У такій ситуації розумно розширити обсяг статті 4 Закону України «Про інформацію», яка включає до суб'єктів інформаційних відносин фізичних і юридичних осіб, громадські організації та інші об'єднання громадян і суб'єкти владних повноважень. Останні включають органи державної влади, органи місцевого самоврядування та інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські

функції відповідно до законодавства, включаючи виконання делегованих повноважень [43].

Екстраполюючи норми згаданого Закону на практику аналітичної діяльності, можемо конкретизувати, що серед суб'єктів-фізичних осіб можуть бути як державні, так і недержавні аналітики (наприклад, бізнес-аналітики), експерти, аналітики-консультанти, менеджери аналітичної діяльності. У широкому контексті інформаційних відносин у економічному плані до суб'єктів також можна віднести осіб, які замовляють аналітичні дослідження, розповсюджувачі, покупці та споживачі інформаційних продуктів, які виникають у результаті аналітичної діяльності.

Серед суб'єктів-юридичних осіб можуть бути окремі аналітичні центри, організації та інститути, які проводять конкретні аналітичні дослідження. Також, до певної міри, сюди можна включити інформаційно-аналітичні служби, які діють в межах установ, закладів, організацій, агенцій і не є самостійними юридичними особами.

Об'єднання громадян, визначені Законом України «Про інформацію» як суб'єкти інформаційних відносин, можуть виступати у ролі:

1. тимчасових творчих груп аналітиків, створених на період виконання аналітичних завдань;
2. неурядових, непартійних організацій, наукових об'єднань, що займаються аналітичною діяльністю за власними інтересами та на громадських засадах;
3. певних партій, рухів, громадських організацій тощо, які можуть виступати як ініціатори та споживачі інформаційних продуктів, створених в результаті аналітичної діяльності [43].

Як було відзначено раніше, суб'єкт владних повноважень, який визначений як суб'єкт інформаційних відносин у Законі України «Про інформацію», виступає одночасно як головний замовник та головний споживач результатів аналітичної діяльності [43]. Це пояснюється тим, що без

інформаційно-аналітичного супроводження будь-яка управлінська діяльність стає сумнівним аматорством.

Оскільки аналітична діяльність має перетин із науковою діяльністю за своєю специфікою, варто розглядати її як різновид наукової, науково-технічної чи науково-інформаційної діяльності, і не обмежуватися лише положеннями Закону України «Про інформацію». Зокрема, стаття 4 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» визначає суб'єктів цієї діяльності як вчених, наукових працівників, науково-педагогічних працівників, наукові установи, наукові організації, вищі навчальні заклади та громадські наукові організації [44]. У документі також відзначається розділ на фізичних і юридичних осіб, а також об'єднання громадян на основі спільних наукових інтересів. На відміну від творчих колективів аналітиків, згаданих раніше, ці громадські організації зазвичай діють на довгостроковій і плановій основі, керуючись виборчими засадами та маючи систему звітності (наприклад, деякі наукові студентські товариства) [44].

Важливо відзначити два основних моменти. По-перше, серед суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності немає згадок про управлінців. Ймовірно, законодавство передбачає, що ця робота здійснюється на самоорганізації та ентузіазмі, або управлінці самі є вченими або науково-педагогічними працівниками. По-друге, у переліку фізичних осіб, які є суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності, не згадуються аналітики чи експерти. Це може вказувати на те, що законодавець або не виділяє аналітику як окремий вид наукової або науково-інформаційної діяльності, або, навпаки, вважає, що всі аналітики є вченими. Це питання, хоча й не входить безпосередньо до області нашого дослідження, є принципово важливим.

Повертаючись до аналізу законодавчих актів, розглянемо положення Закону України «Про науково-технічну інформацію». У статті 3 цього закону перераховані суб'єкти відносин у сфері науково-технічної інформації. Державні органи та органи місцевого та регіонального самоврядування визначені як перші у цьому переліку, а наступною групою йдуть юридичні особи, громадяни

України, міжнародні організації, іноземні юридичні особи і громадяни, а також особи без громадянства. Зазначено, що фізичні та юридичні особи виконують чітко визначені ролі, такі як творці, накопичувачі, власники, виробники, зберігачі, споживачі інформаційної продукції та послуг, а також можуть виступати як посередники [44].

Ми вважаємо цей функціонально-рольовий підхід дуже обґрунтованим, оскільки він конкретизує сутність діяльності кожного суб'єкта. Застосовуючи цей підхід до аналітичної діяльності, можна чітко розрізняти функції аналітичних центрів або інформаційно-аналітичних служб, окремих аналітиків та інші суттєві аспекти, такі як роль бібліотек, архівів, музеїв у сфері інформаційних відносин [40].

Розглядаючи суб'єктів аналітичної діяльності у сфері інформаційних відносин, не можна проігнорувати і Закон України «Про інформаційні агентства» хоча наданий час він й втратив чинність, проте відіграв важливу роль у визначенні напрямків розвитку інформаційно-аналітичної діяльності в Україні. У статті 6 цього закону суб'єктами діяльності інформаційних агентств визначалися засновники (співзасновники) інформаційного агентства, його керівник, трудовий колектив, творчий колектив, журналісти інформаційного агентства, спеціалісти у галузі засобів комунікації, автори чи інші особи, що мають право на інформацію; видавці (виробники), розповсюджувачі і споживачі продукції інформаційного агентства. Зазначається, що аналітики не згадуються в цьому переліку, ймовірно, через те, що вони можуть бути віднесені до трудових чи творчих колективів. Однак, зважаючи на те, що цей Закон прийнятий ще у 1995 році, коли аналітичній діяльності приділялося менше уваги, він був спрямований лише на етап оприлюднення та розповсюдження інформації [42]. Нині цей законодавчий акт є застарілим у контексті сучасних потреб, зокрема у зв'язку з появою медіахолдингів, які об'єднують інформаційні потоки. З цього приводу слід переосмислити концепцію ролі та статусу інформаційних агентств та прийняти нові законодавчі акти.

Згідно зі стандартами України в галузі науково-інформаційної діяльності, суб'єктами інформаційних відносин розглядаються користувачі, тобто ті особи чи організації, які отримують інформацію, що надається бібліотеками, інформаційними органами, інформаційними центрами або будь-якою іншою інформаційною системою. Однак ці суб'єкти здійснюють свою діяльність завдяки іншим суб'єктам, які за своєю професією забезпечують успішність етапу збору, відбору і накопичення інформації.

За проміжні підсумки слід зазначити, що питання нормативно-правового забезпечення визначення суб'єктів аналітичної діяльності у сфері інформаційних відносин не відповідає сучасним вимогам. Аналіз текстів законів, який був проведений, дозволить, сподіваємось, усунути цей прогалину в правовому полі України.

Не менш складним і багатоаспектним є питання щодо нормативно-правового визначення об'єктів аналітичної діяльності у сфері інформаційних відносин, яке також не знаходить відображення в якомусь одному законодавчому акті, а лише опосередковано і фрагментарно визначено в ряді законів. Так, у пункті 2 статті 4 Закону України «Про інформацію» чітко визначається, що об'єктом інформаційних відносин є сама інформація. Це означає, що всі суб'єкти інформаційних відносин спрямовані на роботу з нею [43].

Детальніший опис об'єкта подається у статті 2 Закону України «Про науково-технічну інформацію», де зазначено, що об'єктом відносин є вітчизняна і зарубіжна науково-технічна інформація. Зміни в тексті закону від 13.01.2011 р. вводять диференціацію походження інформації в зв'язку з правами інтелектуальної власності. Закон визначає науково-технічну інформацію як результати, отримані в процесі науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної, виробничої та громадської діяльності, зафіксовані у відтвореній формі для використання та поширення. З точки зору аналітичної діяльності в цьому законі є недоопрацювання, оскільки аналітична робота не включена до переліку, закріпленого відповідним актом. Це може бути пояснене тим, що у часи ухвалення цього закону ймовірно вважалося, що аналітична

діяльність є однією зі стадій науково-технічної роботи, тому не виокремлювалася окремо. Однак у сучасному інформаційному суспільстві ця концептуальна помилка свідчить про неповне розуміння законодавцями актуальності аналітичної діяльності та її місця в контексті всіх видів інтелектуальної праці [13].

Отже, відсутність чіткого законодавчого визначення аналітичної діяльності, об'єктів та суб'єктів інформаційних відносин, означає, що фахівець у цій галузі повинен користуватися відповідними законами залежно від конкретного предмету, цілей та поставлених завдань.

Дослідження показало, що інформаційно-аналітичне забезпечення визначається як система збору, обробки, зберігання та передачі інформації, яка забезпечує ефективне функціонування органів державного управління та допомагає приймати обґрунтовані рішення. Його роль у державному управлінні полягає у забезпеченні влади актуальною, достовірною та комплексною інформацією для прийняття стратегічних та тактичних рішень. Важливою частиною інформаційно-аналітичного забезпечення є аналіз інформації, що дозволяє визначити тенденції, проблеми та перспективи в різних сферах державного управління.

Нормативно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади регулюється чинним законодавством, яке визначає правила збору, обробки та поширення інформації. Здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення ґрунтується на принципах відкритості, прозорості та захисту конфіденційної інформації, що є важливим для забезпечення легітимності та довіри до державного управління.

РОЗДІЛ 2.

СПЕЦИФІКА РОБОТИ СЛУЖБИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

2.1. Створення служби інформаційно-аналітичного забезпечення та її структура

Діяльність бібліотек нині виходить за межі традиційної бібліотечної справи й відповідає сучасним викликам інформаційного суспільства. Зокрема, інформаційно-аналітичне забезпечення управлінської діяльності покладається на національні бібліотеки, такі як Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського та Національна парламентська бібліотека України. Так, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади є частиною Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Її головна мета – надавати інформаційну підтримку діяльності органів влади та проводити дослідження у галузі електронних інформаційних технологій у бібліотечній сфері. Дана служба займається підготовкою аналітичної продукції на основі різноманітних джерел, включаючи електронні та друковані засоби масової інформації, а також фонди бібліотеки. Серед її клієнтів – управлінські структури на різних рівнях, наукові установи, громадські організації та широке коло користувачів, які цікавляться суспільним управлінням.

Модель Служби інформаційно-аналітичного забезпечення подібна до аналогічних підрозділів у великих бібліотеках інших країн, таких як Дослідницька служба Конгресу у США, Бюро дослідницької та правової інформації у Національній парламентській бібліотеці Японії тощо [15].

Історично питання створення подібної інституції в Україні виникало вже у 1918 році під час заснування Національної бібліотеки Української Держави за ініціативою академіка В. Вернадського. Однак, політичні події того часу перешкодили втіленню цієї ідеї.

У 1992 році, завдяки ініціативі директора Центральної наукової бібліотеки імені В. І. Вернадського, академіка О. Онищенка, та підтримці Президії Академії

наук України, була втілена ідея В. Вернадського про створення спеціального підрозділу в складі національної бібліотеки для надання інформаційної підтримки законодавчому органу держави. Згідно з наказом директора бібліотеки від 29 жовтня 1992 року був утворений відділ інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади, який очолив В. Горовий.

Починаючи з 1992 року, цей відділ розпочав щоденну підготовку анотованих матеріалів за визначеною тематикою на основі аналізу публікацій вітчизняних та зарубіжних мас-медіа, включаючи періодичні видання політичних партій. Була створена анотована база даних "Події, факти, коментарі", а також започатковано видання щоденного бюлетеня реферативних матеріалів "Україна: події, факти, коментарі".

Впровадження комп'ютерних технологій для оброблення інформаційних матеріалів дозволило створити систему електронного постачання інформаційно-аналітичної продукції замовникам поза межами бібліотеки.

Важливим напрямом роботи Служби інформаційно-аналітичного забезпечення є підготовка довідково-інформаційних матеріалів для українських делегацій під час їхніх візитів за кордон, а також співпраця з інформаційно-аналітичними структурами в інших країнах [16].

У грудні 1995 року, на базі угоди про співпрацю між Національною академією наук України та Президією Верховної Ради України, інформаційно-аналітичний відділ був реорганізований у Службу інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. Основними напрямками роботи стали аналіз політичних та соціально-економічних процесів в Україні, вивчення законодавчого процесу в інших країнах та багато іншого. Також почалася робота з основними замовниками, такими як Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України.

Початково Служба розпочала роботу зі створення анотованої бази даних "Події, факти, коментарі" на основі матеріалів періодичної преси, таких як центральні та обласні газети України та російськомовні видання з-за кордону. Вона також здійснювала аналіз актуальних питань політичного та економічного

життя, а також проблем державотворення. У 1998 році щоденний бюлетень "Україна: події, факти, коментарі" було перетворено на періодичний інформаційно-аналітичний журнал, який виходив двічі на місяць. Журнал зареєстровано як друковане видання відповідно до Указу Президента України. Основна мета цього журналу – публікація актуальної інформації, оглядів ЗМІ, аналітичних та прогнозних матеріалів, спрямованих на управлінські структури. Електронна версія журналу розсилається користувачам у регіони для оперативного інформування громадян [17].

Згідно з Указом Президента України від 17 лютого 2001 року Служба розширила свою діяльність на рівень обласних, міських та районних державних адміністрацій

Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади відповідає на запити різних категорій замовників, розробляючи різноманітну інформаційно-аналітичну продукцію. Ця продукція включала в себе бюлетені оглядових матеріалів на основі публікацій ЗМІ, таких як "Економічне життя України" та "Преса про економічні злочини та правопорушення", а також видання з різних сфер, наприклад, "Фінанси: бізнес, безпека, розвиток", "Суспільно-політичне життя України", "Національна безпека: геополітичні, соціально-економічні та інші фактори", "Політичні партії і громадські об'єднання", "Політичні технології", "Відгуки про діяльність владних структур" тощо [18].

Також Служба інформаційно-аналітичного забезпечення створювала спеціалізовані видання, наприклад, бюлетень "Резонанс", який аналізував оперативну інформацію з електронних видань. Згодом були створені інші видання, такі як "Безпека підприємництва", "Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти діяльності" та інші, які відображали актуальні питання суспільства. Ця інформаційно-аналітична продукція була розповсюджена серед різних рівнів управління – від державних адміністрацій областей до центральних органів влади.

Служба гнучко реагує на зміни в економічній та соціально-політичній ситуації, а також на потреби користувачів, вносячи відповідні зміни до своєї інформаційно-аналітичної продукції та номенклатури видань. Весь архів видань зберігається онлайн для загального доступу.

На сучасному етапі Служба інформаційно-аналітичного забезпечення використовує новітні мережеві технології та підвищує науково-інформаційний рівень своїх працівників. За роки своєї діяльності вона зробила значний внесок у розвиток інформаційно-аналітичного напрямку в Україні.

У кінці 2014 року був створений Центр досліджень соціальних комунікацій на базі об'єднання Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади, Фонду Президентів України та Національної юридичної бібліотеки. Цей науково-дослідний підрозділ Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського зосереджується на вивченні таких аспектів, як інформаційно-технологічні особливості формування національного інформаційного простору під час інформаційного протистояння, роль національних бібліотек у забезпеченні інформаційного суверенітету та безпеки, а також проблеми використання соціальних мереж для розвитку інформатизації та соціально-економічного культурного розвитку [19].

Деякі експерти розглядають архітектуру інформаційно-аналітичних систем як концепцію, що визначає модель, структуру, виконувані функції та взаємозв'язок компонентів інформаційної системи. Це може включати бізнес архітектуру, ІТ-архітектуру, архітектуру даних, програмну архітектуру та технічну архітектуру [20].

Однією з ключових закономірностей розвитку інформаційно-аналітичних систем державного управління є її інституціоналізація. Це означає перетворення інформаційно-аналітичної діяльності органів влади на важливу складову соціально-економічної діяльності. Інституціоналізація аналітики виявляється у визначенні завдань та проблем, що потребують застосування аналітичних методів. Вона також може призводити до відокремлення інформаційно-аналітичних систем окремих органів влади та перетворення окремих галузей

державно-управлінської аналітики на закриті осередки. У цих умовах стає актуальним вдосконалення механізму інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління, зокрема, у напрямі створення єдиної методологічної бази побудови інформаційно-аналітичних систем та забезпечення єдності підходів до їх розробки та інтеграції.

Розвиток інформаційно-аналітичного забезпечення повинен відбуватися в контексті основних напрямів модернізації державного управління загалом. Основні напрями модернізації державного управління, на які має впливати інформаційно-аналітичне забезпечення, включають:

1. Критичне переосмислення радянської управлінської практики, зокрема її авторитарних, патерналістських та колективно безвідповідальних аспектів.
2. Запозичення досвіду управління у розвинених демократичних країнах з акцентом на теоретико-методологічні основи.
3. Аналіз української практики управління з метою виявлення негативних аспектів та розроблення конструктивних рекомендацій.
4. Деполітизація науки державного управління та посилення ролі об'єктивного відтворення стану речей.
5. Чітке визначення меж між наукою державного управління та іншими галузями знань.

Вирішення цих проблем передбачає формування структури органів державної влади, які використовують інформаційно-аналітичне забезпечення, розуміння їх цілей та завдань, розроблення критеріїв оцінки досягнень, а також забезпечення сумісності з іншими інформаційно-аналітичними системами. Органи виконавчої влади особливо потребують досконалого інформаційно-аналітичного забезпечення через постійний дефіцит часу на управлінські рішення. Це означає, що у процесі формування та реалізації управлінських рішень можуть виникати потреби в коригуванні структури та параметрів інформаційно-аналітичних систем [21].

Іншим аспектом, що потребує уваги, є технологічна складова розробки, впровадження та модернізації інформаційно-аналітичних систем. Це включає створення технічних умов для збирання, зберігання, обробки та надання інформації з урахуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Ця проблема буде вирішеною, коли інформація, що створюється інформаційно-аналітичної системі, буде агрегованою, достовірною, актуальною та базуватиметься на системі інтегрованих показників досягнення головної мети.

Покращення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління вимагає суттєвих змін на організаційному та нормативно-правовому рівні. Ці зміни спрямовані на забезпечення прозорості адміністративних процесів та уникнення їх дублювання, а також на створення центрів відповідальності за реалізацію інформаційно-аналітичних систем державного управління.

У структурному вигляді механізм інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління можна подати за основними функціями, які впливають з управлінської діяльності. Функції організації та координації можна об'єднати з функціями аналізу та контролю, а функцію регулювання можна відобразити у вигляді зворотного зв'язку [22]. Крім того, для реалізації механізму необхідне певне забезпечення, яке складається з конкретних державно-управлінських рішень та дій, що впливають з методів та інструментів, які використовуються для кожної функції.

Механізм удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління включає сукупність методів, інструментів і заходів з їх реалізації, зосереджуючись на організаційному аспекті.

Блок методів інструментів реалізації організаційної функції включає різні складові, які тісно пов'язані з організаційним забезпеченням механізму інформаційно-аналітичного забезпечення. Україна, незважаючи на реформи в державному управлінні, має складну і непрозору систему управління інформаційно-аналітичним забезпеченням.

Уряд має Міністерство культури та інформаційної політики, яке відповідає за забезпечення функціонування державних інформаційних ресурсів, що

означає, що воно має керувати процесами інформатизації державного управління.

Додатково, існує Державне агентство з питань електронного урядування, яке підпорядковується Кабінету Міністрів через Віце-прем'єр-міністра. Воно має Державне підприємство "Держінформресурс", яке відповідає за інформатизацію органів влади та систему електронного урядування [23].

Також є Національна комісія, яка регулює зв'язок та інформатизацію, розробляє стандарти і норми для програмного забезпечення та електронного документообігу, а також веде Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів(додаток А).

Варто зауважити, що Служба безпеки України відіграє ключову роль у забезпеченні інформаційної безпеки України, особливо нині в умовах гібридної війни.

Додатково до вже існуючих структур влади у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення в Україні варто звернути увагу на Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, яка підпорядковується Кабінету міністрів України. Її завдання включають формування та реалізацію державної політики у сферах спеціального зв'язку, захисту інформації, телекомунікацій та радіочастотного ресурсу. Функції цієї адміністрації перекриваються з певними функціями інших органів, що створює дублювання обов'язків [24].

Важливі органи, які мають значний обсяг спеціальних інформаційних ресурсів, включають Державну архівну службу України, що підпорядковується Міністерству юстиції, і Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, підпорядковану віце-прем'єр-міністру. Проте, розподіл повноважень між цими органами в Уряді є малопрозорим через скасування чіткого розподілу компетенції у 2008 році (додаток Б).

Для усунення цих проблем можна запропонувати реорганізацію структури органів державного управління в цій сфері. Ця реорганізація включатиме перерозподіл владних повноважень:

1. Передача повноважень з формування інформаційної політики від Національної комісії здійснюватиметься до Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.
2. Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України також буде відповідальною за захист телекомунікаційних мереж та координацію з СБУ.
3. Ліквідація Державного агентства з питань електронного урядування України та передача його повноважень до Міністерства інформації, яке очолює Віце-прем'єр-міністр з інформатизації.
4. Підпорядкування Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, а також Держінформресурсу Кабінету Міністрів через Віце-прем'єр-міністра з інформатизації.
5. Надання статусу управління Міністерству інформації для Національного центру з питань електронного урядування та сконцентрування всієї роботи з інформаційно-аналітичного забезпечення в цьому відомстві.

Отже, ці зміни спрямовані на усунення дублювання функцій, полегшення координації та зроблення системи більш прозорою [24].

2.2. Напрями діяльності служби інформаційно-аналітичного забезпечення

Оскільки Закон України "Про інформацію" визначає різні категорії суб'єктів інформаційних відносин, такі як фізичні та юридичні особи, об'єднання громадян та суб'єкти владних повноважень, ми повинні дослідити правові аспекти діяльності колективних суб'єктів інформаційних відносин [43].

З огляду на широкий спектр завдань, що виконуються в рамках аналітичної діяльності, необхідно розглянути різноманітність порядку та форм її здійснення.

Узагальнена класифікація виділяє різні типи суб'єктів аналітичної діяльності за допомогою принципу бінарної опозиції на такі категорії (додаток В):

Розподіл за статусом суб'єктів діяльності включає:

- Підрозділи інформаційно-аналітичного забезпечення у структурі органів державної і місцевої влади.
- Підрозділи інформаційно-аналітичного забезпечення у структурі Національних бібліотек.
- Відокремлені суб'єкти професійної аналітичної діяльності, такі як інститути і центри досліджень, аналітичні центри.
- Громадські аналітичні центри.

Даний розподіл визначає специфіку завдань, ґрунтовність досліджень, спектр аналітичних продуктів та ступінь відповідальності. Найбільш складні та відповідальні функції пов'язані з діяльністю служб у складі Адміністрації Президента, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та інших органів державної влади й управління.

Нормативна регламентація інформаційно-аналітичної діяльності в Адміністрації Президента регулюється положенням про цей орган. Серед основних завдань Адміністрації є консультативне, інформаційне та експертно-аналітичне забезпечення, включаючи аналіз політичних, економічних, соціальних і гуманітарних процесів, підготовку пропозицій для Президента щодо формування та реалізації внутрішньої та зовнішньої політики держави, моніторинг інформаційного простору, забезпечення доступу громадськості до інформації та інше [25].

Розглядаючи нормативне регулювання інформаційно-аналітичної діяльності в Адміністрації Президента, зазначається, що цей орган має ряд основних завдань, які безпосередньо стосуються аналітичної діяльності. Серед цих завдань – аналіз різних процесів, що відбуваються в Україні та світі, і підготовка пропозицій для Президента з питань формування та реалізації внутрішньої і зовнішньої політики. Адміністрація також бере участь у роботі з попередження та нейтралізації загроз національній безпеці, здійснює аналіз

законів та актів Кабінету Міністрів, моніторинг інформаційного простору, забезпечує доступ до публічної інформації та реалізує політику стосовно державної таємниці.

Аналіз цих завдань дозволяє визначити функції Адміністрації Президента, зокрема: забезпечувальну; діагностичну; рекомендаційну; соціально-комунікативну; інформативно-комунікативну; прогностичну; оборонну; експертно-нормативну; охоронну; контрольну.

Але дізнатися більше про структуру та діяльність департаментів Адміністрації Президента становить певну складність, оскільки на офіційному веб-сайті така інформація відсутня. Це може суперечити принципам прозорості, які декларуються у діяльності державних органів [24].

Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України відіграє ключову роль у науково-дослідній супроводженні аналізу та прогнозуванні діяльності Президента. Згідно з Указом Президента України від 4 березня 1992 року, цей інститут зобов'язаний здійснювати наукове обґрунтування, аналіз та оцінку проблем і перспектив суспільно-політичного розвитку України, а також наукове супроводження здійснення Президентом України повноважень у сфері національної безпеки [26].

Окрім цього, інститут також займається дослідженням різноманітних аспектів суспільного розвитку, включаючи економічні, демографічні, соціальні, гуманітарні та інші питання. Його аналітичні матеріали широко використовуються в наукових публікаціях та монографіях, які охоплюють актуальні проблеми політики, економіки, суспільства та національної безпеки.

Національний інститут стратегічних досліджень, а також інші органи, які забезпечують аналітичну підтримку Президента, грають важливу роль у формуванні та реалізації стратегій державного управління. Однак, на жаль, деякі документи та акти, які регулюють їх діяльність, можуть втрачати чинність без належного пояснення, що може впливати на розвиток сфери аналітики та прогнозування в Україні.

Сайт інформаційно-аналітичного Центру продовжує свою роботу навіть після скасування нормативних актів, які регулювали його функціонування, і активно оновлюється з публікацією офіційних новин Адміністрації Президента України та інших центральних органів влади, а також аналітичних матеріалів. Наразі на сайті не вказано, що Центр втратив свою чинність, хоча відповідний нормативний акт про його створення був скасований. Це може викликати певне непорозуміння стосовно статусу та повноважень даної установи [26].

Порушується інформаційно-правова культура під час підготовки контенту сайту, адже не враховується факт скасування нормативних актів та допускаються неточності у правовій термінології, такі як неправильне використання поняття "наказ" замість "Указ Президента".

З урахуванням вказаних фактів, виникають питання щодо легітимності та правомірності представлення Центром офіційної інформації від імені Президента та інших центральних органів влади.

Щодо аналітичної діяльності Апарату Верховної Ради України, згідно з положенням про нього, затвердженим розпорядженням Голови Верховної Ради України, Апарат здійснює різноманітні функції, включаючи аналітичні. Серед них проведення експертизи законопроектів, аналізу законодавства та надання консультаційних послуг. Апарат Верховної Ради складається з різних служб, які забезпечують інформаційно-аналітичне супроводження діяльності Ради.

На сайті Інституту законодавства Верховної Ради України зазначено, що дана інституція була утворена 7 жовтня 1994 року за постановою Президії Верховної Ради України. Положення про Інститут було затверджене Розпорядженням Голови Верховної Ради України № 770 від 4 серпня 2003 року. Останні зміни до цього положення внесені 17 грудня 2013 року. Цікавим аспектом з точки зору адміністративного права є розрив майже на 10 років між датою утворення Інституту та датою затвердження положення про нього. Аналіз цього факту може бути предметом наукового дослідження [29].

Ідея включення Інституту законодавства до структури Апарату Верховної Ради України є досить обґрунтованою. Досвідчені вчені, які працюють у цьому

Інституті, завдяки своїм компетенціям, досвіду та науковому потенціалу можуть забезпечити виконання усіх завдань інформаційної аналітики у сфері законодавчої та законотворчої діяльності на високому рівні. Робота Інституту характеризується поєднанням фундаментальних та прикладних досліджень. Він отримує завдання з підготовки пропозицій щодо стратегії державної правової політики, розвитку національного законодавства на основі фундаментальних досліджень, а також здійснює моніторинг ефективності чинного законодавства та прогнозування наслідків застосування законодавчих актів. Саме тому створення аспірантури і докторантури при Інституті законодавства Верховної Ради України є доцільним, оскільки це сприяє об'єднанню інформаційно-аналітичної, наукової та освітньої функцій.

На сторінці Інформаційного управління Апарату Верховної Ради України представлені лише офіційні персональні відомості про керівника управління, його заступників та завідувачів відділів. Це може свідчити про технічну недбалість персоналу, який відповідає за веб-портал та його контент [28].

Підсумовуючи відомості про аналітичну діяльність Апарату Верховної Ради, варто зазначити, що не можна погодитися з тезою, висловленою Погребняком Н. С., про те, що в процесі виконання інформаційної функції Апаратом Верховної Ради України "не створюється нова інформація (наукова), а збираються, обробляються і представляються споживачу (парламенту) у формі інформаційного ресурсу відомості документованого чи електронного характеру" [38]. Фактично, нова інформація все ж створюється через збір та обробку даних, що вже є складовою аналітичної діяльності. Тому диференціація інформаційного забезпечення Апарату Верховної Ради України на аналітичний, технічний та комунікаційний аспекти дозволяє більш детально підходити до реалізації його інформаційної функції.

Згідно з "Положенням про Секретаріат Кабінету Міністрів України", яке було затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2009 року № 850, Секретаріат має виконувати різноманітні функції, включаючи експертно-аналітичне, правове та інформаційне забезпечення діяльності

Кабінету Міністрів України та інших відомств [30]. Проте перелік суб'єктів, які включаються до цього процесу, не відповідає повністю переліку, який закріплений у Законі України "Про Кабінет Міністрів України".

Також варто відзначити, що на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України в рубриці "Структура Секретаріату" представлені лише назви посад та фотографії керівників департаментів і управлінь, а інформація про функції та завдання цих структурних підрозділів відсутня [30].

У контексті цього, варто зазначити, що у "Положенні про Секретаріат Кабінету Міністрів України" не розкриті повноваження Першого віце-прем'єра міністра України, що приводить до розбіжностей у визначенні структури Кабінету Міністрів. Це свідчить про недоліки у правовій та інформаційній культурі, що може негативно вплинути на діяльність інших органів виконавчої влади.

Також важливо відзначити, що відсутність інформації про функції та завдання структурних підрозділів у Секретаріаті свідчить про недостатню прозорість та доступність інформації.

Аналіз структури апаратів центральних органів виконавчої влади показує, що у деяких міністерствах існують інформаційно-аналітичні підрозділи, а в інших вони відсутні. Це свідчить про різноманітність підходів до реалізації аналітичної діяльності та недостатню увагу до її значення.

Також варто відзначити, що у деяких міністерствах, наприклад, у Міністерстві соціальної політики, Міністерстві економіки, Міністерстві культури та інформаційної політики України, відділ аналітичного забезпечення може входити до патронатної служби та бути зорієнтованим на допомогу лише міністрові, а не апарату міністерства в цілому. У інших випадках аналітичні підрозділи працюють на міністерство загалом.

Стосовно нормативного регулювання інформаційно-аналітичної діяльності міністерствами, варто відзначити, що це переважно здійснюється через підзаконні акти, положення, що затверджені наказами по міністерствах. На законодавчому рівні інформаційно-аналітична діяльність відображена лише в

Законі України "Про Національну поліцію", де стаття 25 передбачає перелік повноважень поліції у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення [30].

Навіть при такому узагальненому аналізі можна виокремити певні тенденції. Наприклад, Міністерство внутрішніх справ України майже єдине, яке чітко встановило законодавчі норми щодо здійснення інформаційно-аналітичної діяльності.

Узагальнення результатів діяльності відповідних підрозділів міністерств України та оцінка їх повноти виконання функцій аналітичної діяльності показало широкий спектр адміністративно-правових засад реалізації інформаційно-аналітичної діяльності, а також можливі напрями удосконалення роботи, особливо в умовах електронного урядування [31].

Науковці рекомендують розрізняти в інформаційній аналітиці три контури: рівень підготовки управлінських рішень у своїй сфері, узагальнення підходів до аналізу інформації на різних рівнях суспільства та рівень опрацювання знань через нові організаційні структури та технології [31].

Отже, можна розглядати роботу установ у сфері інформаційних відносин у таких аспектах:

1. Розроблення і застосування аналітичних алгоритмів для відбору, збирання та систематизації інформації, щоб удосконалити підходи до її ефективного використання.
2. Забезпечення інформаційно-аналітичної підтримки органів державної влади.
3. Надання можливості користувачам користуватися аналітичними матеріалами, що створюються.

Наприклад, на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського зазначено, що їхні мережеві ресурси містять 4 тисячі бюлетенів оперативної інформації та інформаційно-аналітичних оглядів.

Таким чином, служби інформаційно-аналітичного забезпечення різних державних органів влади виконують роль суб'єктів аналітичної діяльності у сфері інформаційних відносин. Їхні функції включають ресурсне накопичення,

орієнтацію, оцінку, селекцію, діагностику, систематизацію, забезпечення, технологічну та комунікативну діяльність. Варто в юридичну практику ввести поняття "центри аналітичної діяльності", що ширше за термін "аналітичні центри", і включає організації, установи та заклади, які здійснюють аналітичну роботу у сфері інформаційних відносин для задоволення потреб суспільства та окремих замовників.

Створення служби інформаційно-аналітичного забезпечення є важливим етапом у вдосконаленні системи державного управління. Вона забезпечує доступ до необхідної інформації та аналітичних даних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Структура служби повинна бути чітко визначеною і відповідати потребам конкретного органу державної влади. Вона може включати різні підрозділи, такі як аналітичні групи, відділи обробки інформації, а також підрозділи з розробки стратегій.

Напрями діяльності служби можуть включати аналіз політичної, економічної, соціальної та іншої інформації, моніторинг подій, прогнозування та розробку рекомендацій для прийняття рішень.

Служба інформаційно-аналітичного забезпечення відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування органів державної влади, сприяючи їхньому розвитку та вдосконаленню.

РОЗДІЛ 3.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СЛУЖБИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Згідно з Законом України "Про Концепцію Національної програми інформатизації", ситуація в Україні в галузі інформатизації на даний момент не є задовільною, і це не лише через кризові явища в економіці та військові дії. Рівень інформатизації українського суспільства порівняно з розвинутими країнами Заходу значно нижчий. Загальна криза та технологічне відставання ставлять галузь, що займається створенням і використанням засобів інформатизації та відповідної елементної бази, у скрутне становище.

Україна має значний науково-технічний потенціал та фундаментальні досягнення в галузі інформатики. У світі відомі досягнення українських вчених у створенні нетрадиційних архітектур обчислювальних машин, системному аналізі, моделюванні, оптимізації та розробці штучного інтелекту. Україна досягла певного рівня концентрації наукоємних виробництв, зокрема понад 70% стратегічних матеріалів для електронної промисловості в Європі виробляються на українських підприємствах, що відкриває позитивні можливості для процесу інформатизації [33].

Важливим кроком у подоланні відставання України в галузі інформатизації є реалізація державної політики інформатизації, яка відбувається через Національну програму інформатизації та ефективний механізм її впровадження.

Ця політика формується як складова соціально-економічної стратегії країни і націлено на розвиток сучасної інформаційної інфраструктури. Вона враховує як промисловий, так і науково-технічний потенціал для вирішення різних завдань розвитку України як незалежної демократичної держави з ринковою економікою.

Державне регулювання повинно забезпечити системність, комплексність і узгодженість процесу розвитку інформатизації, використовуючи різноманітні форми та методи супроводження та контролю.

Пріоритети включають створення нормативно-правової бази, захист авторських прав і особистої інформації, розробку національних стандартів, розвиток електронної комунікаційної інфраструктури, будівництво сучасних каналів зв'язку, формування мережі освіти, науки та культури, а також забезпечення інформаційної безпеки.

Згідно з "Національною програмою інформатизації", основною метою є забезпечення громадян та суспільства доступом до своєчасної, достовірної та повної інформації за допомогою інформаційних технологій і забезпечення інформаційної безпеки держави. Програма орієнтована на вирішення наступних основних завдань:

- Розвиток правових, організаційних, науково-технічних, економічних, фінансових, методичних та гуманітарних аспектів інформатизації.
- Застосування та розвиток сучасних інформаційних технологій у різних сферах життя суспільства.
- Створення системи національних інформаційних ресурсів.
- Впровадження загальнодержавної мережі інформаційного забезпечення для науки, освіти, культури, охорони здоров'я та інших сфер.
- Розвиток загальнодержавних систем інформаційно-аналітичної підтримки для діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.
- Формування та підтримка ринку інформаційних продуктів і послуг.
- Інтеграція України у світовий інформаційний простір [33].

Інформаційна безпека виступає як необхідний елемент політичної, економічної, оборонної та інших складових національної безпеки [34].

Ефективне міжнародне співробітництво у сфері інформатизації для України означає активну участь у реалізації міжнародних проєктів, спрямованих на забезпечення умов для інтеграції до глобальних інформаційних систем та захисту національних інтересів. Органи державної влади, такі як Верховна Рада

України, Кабінет Міністрів України та Адміністрація Президента України, повинні ефективно співпрацювати між собою та зовнішніми структурами, включаючи територіальні органи міністерств та відомств, об'єднання, асоціації та підприємства.

Для інформування про діяльність органів державної влади їх інформаційні служби використовують різноманітні форми підготовки та оприлюднення інформації, такі як випуск та розповсюдження бюлетенів, прес-релізів, оглядів, інформаційних збірників тощо; проведення прес-конференцій, брифінгів, організація інтерв'ю; підготовка та проведення теле- та радіопередач; забезпечення публікацій у засобах масової інформації; створення архівів інформації про діяльність органів державної влади; відповіді на запити та звернення громадян тощо.

Недостатня координація системи показників і методичних програм ускладнює оснащення органів державної влади програмно-апаратним забезпеченням. Ефективність методики полягає у раціональному визначенні цілей, їх контролі та управлінських рішень.

Також важливими проблемами є недостатньо розвинені аналітичні бази та застарілі бази даних, що обмежує використання сучасних інформаційно-пошукових систем. Головні проблеми для інтеграції інформаційно-аналітичного забезпечення органів влади включають відсутність нормативно-правового регулювання доступу до державних інформаційних ресурсів, відставання технологізації управлінських процесів та нерозвиненість публічної влади [34].

Також, загострюється проблема пошуку потрібної інформації серед загального потоку даних та обробки великих інформаційних обсягів. Це ускладнює практичну діяльність наукових працівників, політиків, керівників, посадових осіб урядових відомств, економістів та фінансистів.

У сучасній Україні діє безліч аналітичних служб, проте їхні дії не координуються. Вони надають результати соціологічних досліджень, моніторингу засобів масової інформації та інші послуги, але їхній функціонування не має системи координації.

На сьогоднішній день інформаційно-аналітичні структури, оброблюючи великі обсяги інформації, забезпечують високу точність та швидкість пошуку. Проводячи обробку та аналіз даних, вони виступають посередником між зібраними, обробленими та проаналізованими масивами інформації та безпосередніми користувачами – урядовими органами, працівниками міністерств та інших управлінських структур.

Пріоритетними напрямками державної політики України у створенні інтегрованої інформаційно-аналітичної системи є нормативно-правове забезпечення її функціонування, координація розвитку, створення національних інформаційних ресурсів, забезпечення правової захищеності авторських прав, інформаційної безпеки, створення системи захисту інтелектуальних ресурсів, залучення аутсорсингових центрів та підготовка кадрів для розвитку системи.

В Україні спостерігається повільний розвиток економічних та політичних процесів, але в останні роки швидко розвиваються інформаційні технології. Це може стати стимулом для задоволення потреб у сучасних інформаційних технологіях у державному управлінні. Технологізація управлінських процесів сприятиме відкритості влади, зменшенню бюрократії, швидкому реагуванню на потреби громадян та бізнесу, а також сприяє розвитку "публічної влади" та зворотньому зв'язку із громадськістю та недержавними організаціями. Однією з ключових проблем інформатизації влади в Україні залишається ефективне використання коштів, виділених на її фінансування [35].

Хоча в Україні спостерігається відставання в галузі інформатизації порівняно з розвинутими країнами світу, але були зроблені значні кроки для подолання цієї проблеми. У 2022 році була ухвалена нова "Національна програма інформатизації", розвивається е-урядування, яке має на меті впровадження електронного документообігу та автоматизацію роботи з документами для полегшення спілкування влади з громадськістю та управління державою загалом. Також Міністерство цифрової трансформації України впроваджує численні нововведення з метою досягнення до 2024 року 100% надання

державних послуг онлайн, зокрема уже низка послуг та документів доступні громадянам у додатку "ДІЯ".

Для забезпечення ефективної діяльності інформаційно-технологічних та аналітичних служб важливо ухвалювати рішення, які забезпечать узгодженість їх дій на рівнях міжрегіонального та державного управління. Необхідно підтримувати створення єдиного інформаційно-аналітичного простору для спільної роботи та швидкого та координаційного вирішення завдань в обмежені терміни, щоб досягти позитивного результату [36]. Ефективність управлінської діяльності будь-якого органу державної влади визначається його здатністю до комунікації та належним інформаційним забезпеченням. З цієї причини керівник має мати доступ до широкого обсягу інформації про стан справ у країні та світі, щоб ефективно вирішувати проблемні ситуації, що виникають у процесі управління.

Для підвищення ефективності діяльності владних структур в Україні розпочато створення універсальної інформаційної системи, яка забезпечуватиме безперервне отримання, аналіз та поширення інформації з політичного, економічного та соціального життя країни. Ця система, відома як система інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади, має ряд етапів реалізації, включаючи створення загального інформаційного середовища, введення електронного документообігу, створення міжвідомчих електронних ресурсів та вирішення аналітичних завдань. Головна мета роботи системи інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади полягає у забезпеченні державних органів необхідною інформацією для прийняття рішень та координації їхньої діяльності. [37].

Однією з потенційних установ, яка може взяти на себе створення підрозділів системи інформаційно-аналітичного забезпечення, є Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, яка має потенціал стати головним науково-інформаційним центром держави. У 1992 році на її ініціативу був створений спеціальний підрозділ, який пізніше був офіційно організований у службу інформаційно-аналітичного забезпечення.

Серед основних завдань системи інформаційно-аналітичного забезпечення варто виділити аналіз політичних, соціально-економічних процесів в Україні, вивчення державотворчого та законотворчого процесів у зарубіжних країнах, а також узагальнення досвіду роботи інформаційно-аналітичних структур для покращення ефективності діяльності органів державної влади [38].

Потреба у створенні такого підрозділу виникла з метою вивчення досвіду країн з високим рівнем розвитку демократії та ринкової економіки. Робота Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади здійснюється шляхом акумулювання та аналізу необхідної інформації, яка подається як для владних структур, так і для громадськості. Дана Служба готує щоденні анотовані матеріали, огляди мас-медіа та аналіз актуальних подій в Україні.

Основні завдання Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади включають аналіз політичних та соціально-економічних процесів, вивчення законотворчого досвіду інших країн, а також підготовку аналітичних матеріалів на замовлення з питань економічного та політичного розвитку. Ця структурна одиниця сприяє зміцненню міжнародних зв'язків та надає допомогу українським делегаціям під час візитів до інших країн. Також вона активно співпрацює з органами державної влади у наданні консультацій та інформаційно-аналітичної підтримки.

Важливим досягненням Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади є активне використання електронних інформаційних технологій. Це дозволило прискорити опрацювання інформації, розширити географію використання джерел інформації та прискорити доставку інформаційно-аналітичної продукції замовникам.

З метою вдосконалення діяльності, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади розробляє та впроваджує електронні періодичні видання, які розміщуються на сайтах державних органів. Це сприяє збільшенню швидкості обробки інформації та покращує її доступність для владних структур та громадськості [39]. Нові періодичні видання, такі як

"Політичні партії і громадські об'єднання", "Політичні технології і технології", "Відгук про діяльність владних структур", "Резонанс", "Шляхи реформування української науки" і інші, розширюють тематичний охоплення аналітичних матеріалів.

Проте, в роботі подібних систем існують і недоліки, такі як розпорошеність інформаційних ресурсів та втрата часу на прийняття управлінських рішень через відсутність загальноприйнятої методології їх функціонування. Розв'язання цих проблем передбачає зміцнення кадрового та матеріального потенціалу Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади та впровадження загальноприйнятої методології роботи.

Система інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади тісно пов'язана з впровадженням електронного урядування (Е-урядування). Це передбачає створення єдиної точки доступу до офіційних джерел, інформації та послуг для громадян. Для успішного впровадження Е-урядування в Україні важливо використовувати досвід провідних країн, таких як США, Японія, Сінгапур та інші.

Нинішня організація української влади характеризується повільними темпами розвитку та обмеженими ресурсами для залучення державних органів до національного сегмента глобальної мережі Інтернет. У порівнянні з провідними країнами світу, які вже з середини 1980-х років впроваджували зміни в управлінські принципи, Україна значно відстає у впровадженні Е-урядування.

Згідно з висловленими думками І. Клименка, успішне досягнення поставлених завдань у сучасних умовах економічного устрою залежить від використання відповідних систем інформаційної підтримки у прийнятті, реалізації та моніторингу управлінських рішень та наданні державних послуг. Хоча ведуться дискусії щодо необхідності негайного впровадження Е-урядування, більшість експертів погоджуються, що використання електронних технологій сприятиме підвищенню ролі та авторитетності державних інституцій у суспільстві [40].

Успішне впровадження концепції Е-урядування передбачає створення електронної управлінської системи як на центральному, так і на регіональному та місцевому рівнях. При цьому важливо забезпечити демократичність, відкритість та прозорість цих систем, щоб забезпечити діалог між державою та громадянами.

Розробка урядового порталу з широким доступом до інформації про діяльність державних інституцій, політичних партій, а також наданням різноманітних онлайн-сервісів є важливим кроком у напрямку впровадження Е-урядування. Важливими характеристиками урядового ресурсу є його інформативність, функціональність, дружність інтерфейсу та наявність різних онлайн-сервісів.

Згідно з висловленими Голобуцьким О. думками, державне управління базується на правилах і директивах. У контексті Е-урядування особливо важлива організаційна культура й цінності. У цьому контексті Е-уряд переносить акцент з фінансових і матеріальних ресурсів на людські ресурси [13].

Система Е-уряду передбачає надання управлінських послуг як звичайним громадянам, так і представникам бізнесу. Це охоплює електронний обмін даними між урядом і громадянами, онлайн-платежі за послуги, подання документів, реєстрацію актів громадянського стану та багато іншого. Е-уряд спрямований на досягнення трьох основних цілей: економічного розвитку, підвищення ефективності управлінського апарату та покращення якості життя громадян.

У цьому контексті Е-уряд не лише використовує комп'ютерні технології для управління державою, але й сприяє розвитку діалогу між владою та суспільством з метою зміцнення інститутів демократії. Важливим аспектом є впровадження електронного документообігу та автоматизація роботи з документами для полегшення спілкування влади з громадськістю та оптимізації управління державою.

Система Е-урядування також має потенціал боротьби з корупцією, покращенням інвестиційного клімату та стимулюванням економічного зростання.

Серед головних функцій Е-уряду сьогодні варто відзначити організацію інформаційних комунікацій між різними рівнями влади та створення централізованих баз даних документообігу, а також надання широкого спектру інформаційних послуг за допомогою електронних засобів для всіх верств населення та бізнесу.

Варто зазначити, що Е-уряд працює над створенням та розвитком електронного ринку товарів і послуг для забезпечення державних замовлень та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників на світовому ринку. Також важливим є впровадження електронної демократії, яка сприяє прозорості та взаємодії між громадянами та владою через обговорення та обмін думками з питань управління та розвитку [42].

Проте для успішної реалізації цих функцій необхідна підтримка подальшого розвитку телекомунікацій, зокрема Інтернету та мобільного зв'язку. Крім того, важливо мати належну фінансову підтримку з державного та місцевих бюджетів, використовувати передові технології для роботи урядових порталів та забезпечити професійну підготовку державних службовців для роботи в інформаційній системі "Е-уряд".

Незважаючи на ці зусилля, перехід до повноцінного інформаційного суспільства в Україні відбувається повільно і зустрічає певні виклики. Одним із яких є нестача кваліфікованих фахівців у створенні та обслуговуванні веб-сайтів, а також обмежений доступ громадян до Інтернету.

Указом Президента України від 31 липня 2000 року були встановлені основні завдання для розвитку національної складової Інтернету та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні. Серед них – підтримка розвитку інфраструктури Інтернету та впровадження сучасних комп'ютерних технологій у державному управлінні.

Уже в 2001 році була завершена робота з впровадження комп'ютерної мережі в Будинку Уряду України, що сприяло покращенню прозорості та систематизації роботи уряду. Також у 2002 році уряд прийняв постанову щодо оприлюднення інформації про діяльність органів виконавчої влади в мережі

Інтернет, спрямовану на забезпечення прозорості та підвищення ефективності їх діяльності.

Національне законодавство також регулює питання електронного документообігу та електронного цифрового підпису, що стало можливим завдяки прийняттю законів у 2003 році. Ці заходи спрямовані на полегшення обробки документів та зменшення витрат часу та коштів [43].

У роботі Е-уряду виявлено кілька суттєвих недоліків, перший з яких полягає у недостатній компетентності значної частини чиновників та державних службовців у використанні ІТ-технологій. Багато з них використовують комп'ютери лише як інструмент для друку та перегляду новин, не вміючи в адекватний спосіб оцінювати сенс інформаційних процесів та трансформацій, пов'язаних із впровадженням ІТ. Низький рівень інформаційної освіти населення додатково ускладнює ситуацію.

Україна зазнає обмежень у розвитку ІТ-компаній через низьку інвестиційну привабливість країни та несприятливі умови для просування на внутрішньому ринку. Це пояснюється низькою привабливістю для інвесторів, управлінням процесів приватизації та недоліками у законодавстві. Також, хоча вітчизняні ІТ-фахівці визнані як одні з кращих у світі, їх продукція залишається значно дешевшою порівняно з західними аналогами.

Одним із серйозних обмежень є недостатність інформаційної інфраструктури в місцевих органах влади, а також обмеженість фінансових ресурсів для Державного комітету зв'язку й інформатизації. Недостатні кошти для проведення наукових досліджень у сфері ІТ-технологій та реалізації програм інформатизації унеможливають повноцінне впровадження Е-уряду.

Для вирішення цих проблем, Е-уряд має перетворити не лише стосунки між громадянами та владними структурами, але й внутрішні стосунки в уряді, між його окремими гілками та рівнями. Також важливо розробити цілісну концепцію, яка враховуватиме всі особливості вітчизняної економіки, політики та можливості наявної владної інфраструктури [44].

Проблеми та перспективи розвитку служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади визначаються рядом факторів, що включають технологічні обмеження, потреби в спеціалізованих кадрах, а також необхідність постійного адаптування до змін у суспільстві та політичних умовах.

Однією з основних проблем є обмеженість доступу до актуальних даних та інформації, що потрібна для аналізу та прийняття ефективних управлінських рішень. Це може бути пов'язано з технічними обмеженнями у зборі, обробці та аналізі даних, а також з недостатнім фінансуванням інформаційно-аналітичних служб.

Другою проблемою є нестача кваліфікованих кадрів у сфері аналітики та обробки інформації. Високотехнологічний характер цієї діяльності вимагає наявності спеціалістів з високим рівнем комп'ютерної грамотності та аналітичних навичок, що може бути складно забезпечити в умовах обмеженості ресурсів.

Третя проблема полягає у потребі постійного оновлення технологій та методів аналізу для забезпечення ефективної діяльності служб інформаційно-аналітичного забезпечення. Швидкі технологічні зміни вимагають від служб постійного адаптування та вдосконалення своїх методів роботи.

Незважаючи на ці проблеми, існують перспективи розвитку служб інформаційно-аналітичного забезпечення. Однією з них є впровадження новітніх технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання та аналіз великих даних, які можуть значно полегшити процеси збору та аналізу інформації. Також важливо розвивати програми навчання та підвищення кваліфікації для забезпечення наявності достатньої кількості кваліфікованих кадрів у цій сфері. Крім того, важливо підтримувати співпрацю та обмін даними між різними органами державної влади та іншими зацікавленими сторонами для покращення якості та доступності інформаційно-аналітичного забезпечення.

Важливо також активно працювати над збільшенням доступності та прозорості інформації для громадськості. Це може включати розробку веб-порталів з відкритим доступом до даних, публікацію звітів та аналітичних

матеріалів, в тому числі й організацію публічних консультацій та обговорень. Також важливо розглядати можливості партнерства з приватним сектором та громадськими організаціями для спільної розробки і впровадження нових інформаційних технологій та аналітичних інструментів [45].

Нарешті, розвиток служб інформаційно-аналітичного забезпечення потребує постійного моніторингу та оцінки ефективності їхньої діяльності. Це допоможе ідентифікувати потенційні проблеми та визначити шляхи їхнього подолання, а також визначити успіхи та досягнення для подальшого розвитку.

Також важливо активно вдосконалювати кадровий потенціал у сфері інформаційно-аналітичної діяльності, забезпечуючи співвідношення між високим рівнем компетентності та ефективним використанням сучасних технологій. Це може включати навчання персоналу новим навичкам та забезпечення доступу до актуальних інформаційних ресурсів та інструментів аналізу даних. Крім того, слід розглядати можливості впровадження інноваційних підходів, таких як штучний інтелект, аналіз великих даних та блокчейн-технології, для підвищення ефективності та точності аналітичних процесів. Зокрема, використання алгоритмів машинного навчання для прогнозування та моделювання може допомогти виявляти тенденції та ризики заздалегідь, що сприятиме управлінському процесу. Крім того, штучний інтелект може бути використаний для автоматизації певних рутинних завдань та виявлення патернів у даних, що дозволить звільнити людські ресурси для більш складних та творчих завдань.

Необхідно активно співпрацювати з міжнародними партнерами та використовувати їхній досвід та ресурси для покращення системи інформаційно-аналітичного забезпечення. Це може включати обмін даними, спільні проекти та програми, а також участь у міжнародних конференціях та робочих групах.

Додатково, важливо вдосконалювати законодавство, що регулює сферу інформаційно-аналітичного забезпечення, зокрема стосовно захисту даних та конфіденційності інформації. Це допоможе забезпечити правовий фундамент

для ефективного функціонування та розвитку таких служб, а також збереже довіру громадськості до них [46].

Однією з перспектив розвитку є також збільшення використання відкритих даних (Open Data) у державному секторі. Це дозволить забезпечити більший доступ громадськості до інформації та сприятиме більшій прозорості та відкритості в управлінні.

Варто розглянути можливості впровадження систем інформаційного моніторингу та прогнозування для забезпечення більш точного аналізу ситуації та прийняття обґрунтованих рішень.

Нарешті, для забезпечення стійкості та безпеки служб інформаційно-аналітичного забезпечення необхідно приділяти належну увагу кібербезпеці та захисту від кіберзагроз. Це охоплює впровадження сучасних технологій захисту, проведення навчань персоналу з питань кібербезпеки та вдосконалення процедур реагування на інциденти.

Для ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення важливо забезпечувати постійне оновлення технічного обладнання та програмного забезпечення. Це дозволить підтримувати високу якість та швидкість обробки інформації, а також забезпечить сумісність з сучасними технологіями та стандартами.

Для забезпечення більшої об'єктивності та неперебірливості аналізу інформації, слід вдосконалювати процеси збору, обробки та інтерпретації даних. Це може включати автоматизацію деяких процесів, розробку стандартизованих методик та використання аналітичних інструментів штучного інтелекту.

З метою підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення також важливо розвивати співпрацю з іншими державними та міжнародними агентствами та організаціями. Це дозволить обмінюватися досвідом, даними та кращими практиками, а також сприятиме вирішенню спільних проблем та викликів.

Нарешті, важливо підтримувати та розвивати кадровий потенціал у сфері інформаційного аналізу, забезпечуючи персоналу відповідну освіту, навички та

підвищення кваліфікації. Це дозволить залучати кращих фахівців та забезпечити високу якість роботи служб інформаційно-аналітичного забезпечення.

Для подальшого розвитку служб інформаційно-аналітичного забезпечення важливо також активно впроваджувати інноваційні технології, такі як штучний інтелект, машинне навчання та аналіз великих обсягів даних. Ці технології дозволяють швидше та ефективніше обробляти інформацію, виявляти тенденції та взаємозв'язки, а також передбачати можливі наслідки рішень [47].

Однією з ключових складових успішного інформаційно-аналітичного забезпечення є також застосування передових методів та підходів до аналізу даних. Це може включати в себе використання глибинного аналізу, аналізу настроїв, геопросторового аналізу та інших аналітичних методів, які дозволяють отримати більш деталізовані та об'єктивні результати.

Необхідно також розвивати системи відкритих даних та забезпечувати їх доступність для широкого кола користувачів. Це сприятиме підвищенню прозорості діяльності державних органів, забезпечить громадський контроль за ними та стимулюватиме розвиток інноваційних рішень та послуг на базі цих даних.

Нарешті, важливо враховувати соціальні та етичні аспекти використання інформаційно-аналітичних технологій. Потрібно розробляти відповідні правові та етичні стандарти, які забезпечать захист приватності та конфіденційності даних, а також забезпечать справедливий та об'єктивний аналіз без будь-якої форми дискримінації чи переслідування [48].

Щоб сприяти подальшому розвитку служб інформаційно-аналітичного забезпечення важливо активно співпрацювати з академічними установами, приватним сектором та громадськістю. Така співпраця дозволить обмінюватися даними, досвідом та найкращими практиками, а також спільно розробляти і впроваджувати нові інструменти та методи аналізу.

Для ефективного функціонування служб інформаційно-аналітичного забезпечення необхідно також забезпечити їх надійну кібербезпеку. Врахування

потенційних загроз кібератак та впровадження заходів з їх запобігання є критичними для забезпечення безпеки даних та неперервності роботи систем.

Важливо забезпечити навчання та підтримку фахівців, які працюють у службах інформаційно-аналітичного забезпечення. Це включає в себе постійне професійне навчання, адаптацію до новітніх технологій та стандартів, а також розвиток міжособистісних та комунікаційних навичок для ефективної співпраці з іншими відділами та організаціями.

Загалом, подальший розвиток служб інформаційно-аналітичного забезпечення передбачає комплексний підхід, що враховує технологічні, організаційні, соціальні та етичні аспекти. Тільки такий підхід дозволить ефективно використовувати інформаційні ресурси для підтримки прийняття рішень та досягнення стратегічних цілей держави [49].

Також важливо розвивати системи візуалізації даних, які дозволять представляти складну інформацію у зрозумілій та доступній формі. Це сприятиме кращому розумінню результатів аналізу інформації та сприятиме прийняттю обґрунтованих рішень.

Загалом, розвиток служб інформаційно-аналітичного забезпечення потребує системного підходу, який об'єднує технологічні інновації, організаційні зміни, етичні принципи та навчання фахівців. Тільки в такий спосіб можна забезпечити ефективне використання інформаційних ресурсів для досягнення стратегічних цілей та підтримки прийняття обґрунтованих рішень на всіх рівнях державного управління.

Додатково, для ефективного розвитку служб інформаційно-аналітичного забезпечення необхідно активно співпрацювати з іншими секторами, такими як приватний сектор, академічна спільнота та громадські організації. Це сприятиме обміну досвідом та ресурсами, створенню інноваційних рішень та забезпеченню більшої об'єктивності та доступності інформації.

Важливо розвивати кадровий потенціал у сфері аналітики та інформаційних технологій, забезпечуючи високий рівень професійної підготовки та постійне професійне самовдосконалення спеціалістів. Це

допоможе забезпечити високу якість аналітичних продуктів, а також збільшити конкурентоспроможність країни в глобальному інформаційному просторі [50].

Нарешті, важливо забезпечити прозорість та відкритість у діяльності служб інформаційно-аналітичного забезпечення, забезпечивши широкий доступ до інформації та залучення громадськості до процесів прийняття рішень. Це сприятиме збільшенню довіри громадян до владних структур та підвищенню ефективності державного управління.

У світлі сучасних викликів і тенденцій, таких як швидкі технологічні зміни, зростання кількості даних та загрози кібербезпеки, служби інформаційно-аналітичного забезпечення повинні постійно модернізуватися та адаптуватися до нових умов. Одним з ключових напрямів є розвиток штучного інтелекту та аналітичних алгоритмів, які допоможуть автоматизувати обробку великих обсягів даних та отримати більш точні та оперативні результати аналізу.

Додатково, зростає значення кібербезпеки в контексті зберігання та обробки конфіденційної інформації. Служби інформаційно-аналітичного забезпечення повинні активно працювати над захистом даних та інфраструктури від кібератак, використовуючи сучасні технології та методи захисту. Забезпечити безпеку та конфіденційність даних можна шляхом застосування сучасних технологій шифрування та захисту інформації. Це допоможе уникнути витоку конфіденційної інформації та зберегти довіру громадськості до органів державної влади.

А для підвищення ефективності роботи служб інформаційно-аналітичного забезпечення важливо впроваджувати інтерактивні та адаптивні інструменти для збору, обробки та візуалізації даних. Це дозволить оперативно реагувати на зміни в ситуації та надавати зрозумілі та зручні інформаційні продукти для прийняття управлінських рішень [51].

Також необхідно звернути увагу на розвиток інформаційної культури серед громадян та працівників державних органів, щоб забезпечити правильне розуміння та використання інформаційних ресурсів. Це може включати

проведення навчальних програм, розвиток інформаційно-аналітичних компетенцій та підвищення обізнаності з питань кібербезпеки.

Загалом, розвиток служб інформаційно-аналітичного забезпечення потребує комплексного підходу та постійного вдосконалення у всіх аспектах їх діяльності.

Ще одним важливим аспектом розвитку служб інформаційно-аналітичного забезпечення є збільшення спроможності до обробки та аналізу неструктурованих даних, таких як тексти, відео та аудіозаписи. Це дозволить отримувати більш повний та об'єктивний образ ситуації, що стане важливим для прийняття обґрунтованих рішень.

Також важливо розвивати здатність до прогнозування та моделювання подій на основі аналізу наявних даних. Це допоможе зменшити ризики та підвищити ефективність стратегічного планування та управління.

При розвитку служб інформаційно-аналітичного забезпечення необхідно також звернути увагу на підвищення міждисциплінарної співпраці та обміну досвідом між різними секторами та організаціями. Це дозволить ефективніше використовувати ресурси та надавати комплексні рішення на різних рівнях.

Враховуючи швидкі зміни в технологіях та суспільстві, службам інформаційно-аналітичного забезпечення необхідно бути гнучкими та швидко реагувати на нові виклики та можливості. Це передбачає постійне оновлення навичок та знань персоналу, а також впровадження передових технологій та методів роботи [52].

Важливим кроком у розвитку служб інформаційно-аналітичного забезпечення є постійне оновлення технічного та програмного забезпечення. Це означає постійне вдосконалення інструментів аналізу даних, розробку нових алгоритмів та методів обробки інформації, а також впровадження передових технологій для збору, збереження та обробки даних [53].

Додатково, важливо розвивати аналітичні методи та моделі, що враховують сучасні тенденції та виклики. Це може включати в себе розробку алгоритмів машинного навчання та штучного інтелекту для автоматизації

аналізу даних, використання аналітики Big Data для обробки великих обсягів інформації, а також впровадження аналітичних інструментів для прогнозування та прийняття стратегічних рішень.

Нарешті, для ефективного функціонування служб інформаційно-аналітичного забезпечення необхідно забезпечити їхню інтеграцію з існуючими системами управління та звітності. Це дозволить забезпечити обмін даними та інформацією між різними підрозділами та рівнями управління, підвищити ефективність прийняття рішень та забезпечити збалансований підхід до управління ресурсами та проєктами [54].

Загалом, розвиток служб інформаційно-аналітичного забезпечення є важливим кроком для покращення якості управління, прийняття обґрунтованих рішень та підвищення ефективності державного управління в цілому. Однією з ключових аспектів є підвищення кваліфікації фахівців, які працюють у цій галузі. Необхідно забезпечити їхню компетентність у сфері аналізу даних, використання сучасних інформаційних технологій та інструментів, а також здатність ефективно інтерпретувати інформацію та робити обґрунтовані висновки [55]. Залучення консультантів та експертів з різних галузей також може бути корисним для забезпечення різноманітності поглядів та підходів до аналізу даних. Їхні знання та досвід можуть доповнити внутрішні ресурси органів державної влади та забезпечити більш об'єктивний аналіз інформації.

Нарешті, важливо створювати механізми для поширення результатів аналізу серед відповідних структур влади та громадськості. Це може включати проведення спеціалізованих конференцій, публікацію звітів та аналітичних матеріалів, а також взаємодію з медіа для підвищення обізнаності та розуміння важливих питань, що виникають у суспільстві [56].

Отже, розвиток служб інформаційно-аналітичного забезпечення є критично важливим для покращення управління державою. Шляхи досягнення цієї мети включають в себе використання сучасних технологій, створення спеціалізованих центрів аналізу даних та забезпечення ефективного обміну інформацією між різними відомствами. Важливою є також активна участь у

цьому процесі всіх зацікавлених сторін, а також розвиток спеціалізованих кадрових кадрів з високим рівнем експертизи в аналітичній роботі. В результаті цих заходів можна очікувати покращення якості управління, зменшення часу на прийняття рішень та підвищення рівня прозорості та ефективності в державному управлінні.

Проблеми служби інформаційно-аналітичного забезпечення включають в себе недостатню кваліфікацію персоналу, обмеженість фінансових ресурсів, відсутність відповідного законодавчого базису та нестабільність управлінських процесів.

Низький рівень інформаційної культури серед населення також ускладнює роботу служби інформаційно-аналітичного забезпечення, оскільки може призводити до недостатнього розуміння та використання наданої інформації.

Перспективи розвитку служби полягають у вдосконаленні кваліфікації персоналу, розширенні фінансових можливостей, удосконаленні законодавчого базису та впровадженні новітніх технологій аналізу даних.

Для подальшого розвитку служби необхідна підтримка з боку держави, сприяння розвитку інформаційної культури серед населення та постійне оновлення технічних та методичних засобів аналізу інформації.

Вирішення проблем та реалізація перспективних напрямів розвитку сприятиме покращенню роботи служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади та підвищить ефективність їхньої діяльності.

ВИСНОВКИ

У роботі було проаналізовано та досліджено поняття, роль та нормативно-правові засади інформаційно-аналітичного забезпечення в державному управлінні. Виявлено, що цей аспект є невід'ємною складовою ефективного функціонування органів державної влади. Детально проаналізовано специфіку роботи служби інформаційно-аналітичного забезпечення, зокрема її створення, структуру та напрями діяльності в умовах сучасного державного управління.

Серед найважливіших проблем виявлено недостатню кваліфікацію персоналу, обмеженість фінансових ресурсів та відсутність сприятливого середовища для розвитку. Запропоновані шляхи вирішення цих проблем передбачають удосконалення кадрового забезпечення, використання сучасних технологій та оптимізацію процесів роботи.

На фоні аналізу проблем служби інформаційно-аналітичного забезпечення та її перспектив розвитку, виокремлення найбільш критичних аспектів і потенційних шляхів вирішення, встановлено, що подальший розвиток цієї сфери вимагає комплексного підходу. Зокрема, потребується залучення кваліфікованих кадрів та їх неперервне професійне зростання, впровадження сучасних технологій та методик аналізу, а також створення сприятливих умов для функціонування та розвитку служби.

Слід підкреслити, що ефективна робота служби інформаційно-аналітичного забезпечення є ключовим фактором для досягнення стратегічних цілей держави, забезпечення стабільності та конкурентоспроможності на міжнародному рівні. Тому, урядові інституції мають приділяти належну увагу питанням підтримки та розвитку цієї складної, але важливої сфери.

Розвиток служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади є ключовими для ефективного функціонування держави в сучасних умовах. При цьому, по-перше, належне функціонування служби інформаційно-аналітичного забезпечення потребує постійного оновлення технічних та методологічних засобів, а також підвищення кваліфікації персоналу. Забезпечення доступу до сучасних інформаційних технологій,

аналітичних інструментів та навичок використання ними є важливою умовою для успішного виконання завдань служби. По-друге, необхідно активно співпрацювати з іншими державними інститутами, включаючи правоохоронні органи, військові структури, а також міжнародні організації. Обмін інформацією та аналітичними даними допоможе забезпечити більш повне та об'єктивне уявлення про ситуацію в країні та світі. По-третє, для подальшого розвитку служби інформаційно-аналітичного забезпечення необхідно враховувати виклики та тренди, що визначаються швидким темпом розвитку технологій та змінами у світовій політичній та економічній сферах. Гнучкість та готовність до адаптації є важливими складовими успішного функціонування Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади, яка забезпечить ефективне управління країною та сприятиме досягненню стратегічних цілей суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєв В. А., Ільїн С. А., Мягкова Л. А., Терещенко В. С. Організація схем взаємодії в інтегрованій міжвідомчій інформаційній системі. *Проблеми програмування*. 2003. № 3. С. 71–83.
2. Алексєєв В. А., Терещенко В. С. Архітектура інтегрованої міжвідомчої інформаційної системи як композиція відомчих інформаційних систем. *Проблеми програмування*. 2004. № 2,3. С. 397–408.
3. Блінова Г.О. Інформаційне забезпечення органів публічної адміністрації в Україні: адміністративно-правові засади : монографія. Запоріжжя : Гельветика, 2019. 495 с.
4. Бойко Н. В. Інформаційно-аналітична діяльність органів місцевого самоврядування – важлива складова процесу прийняття управлінських рішень. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. № 1. С. 65–71.
5. Вагонова О. Г., Горпинич О. В., Чернобаєв В. В. Організація діяльності органів державної влади : навч. посіб. ; М-во освіти і науки України, НТУ «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2019. 77 с.
6. Валецький О.Л. Держава і реформи в Україні: аналіз державної політики в умовах трансформації суспільства: монографія. Київ: НАДУ, 2007. 316 с
7. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2014. 417 с.
8. Винокурова, Ф. До питання особливостей ведення діловодства в районних державних адміністраціях. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2005. № 2. С. 16–19.
9. Вировий С.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. *Ефективність державного управління*. 2014. № 39. С. 201–206.

10. Гажієнко Г. Деякі аспекти інформаційного забезпечення органів державної влади (на обласному рівні). *Збірник наукових праць УАДУ при Президентіві України*. 1998. Вип. 1. С. 406–412.
11. Галаган Л. Інформаційне забезпечення як метод діяльності органів державної влади. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2011. Вип. 32. С. 149–153.
12. Голобуцький О. Концепція електронного урядування і сучасні потреби України. *Політ. Менеджмент*. 2005. № 5. С. 75–86.
13. Голобуцький О.П. Електронний уряд. *Інститут інформаційного суспільства*. Київ: ЗАТ «Атлант UMS», 2002. 173 с.
14. Дегтяр О. А. Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень у діяльності органів державної влади. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 3 (42). С. 1–7.
15. Демкова М.С., Фігель М.В. Доступ до інформації та електронне урядування. Центр політико-правових реформ. Київ: Факт, 2004. 343 с.
16. Дегтяр А. О. Аналітично-організаційне забезпечення прийняття та реалізації державно-управлінських рішень: дис... д-ра наук з держ. управління: 25.00.02. Донецький держ. ун-т управління. Донецьк, 2005.
17. Дегтяр, А. О. Державно-управлінські рішення: інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2004. 224 с.
18. Дімчогло М. І. Консолідація як вид систематизації інформаційного законодавства. *Правова інформатика*. 2012. № 1 (33). С. 15–24.
19. Дубовик, О. В. "Використання технологій Big Data в державному управлінні." Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 122 с.
20. Дяченко Н. П. Методологічне забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. *Теорія та практика державного управління*. Харків, 2013. Вип. 4 (43). С. 1–6.

21. Загуменна В. В., Кузьменко О. І. Інформаційно-аналітична діяльність як наукова та навчальна дисципліна: еволюція, тенденції розвитку. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 4. С. 102–107.
22. Захарова І. В., Філіпова Л. Я. Основи інформаційно-аналітичної діяльності: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 336 с.
23. Захарченко, Ю. М. "Структура інформаційно-аналітичних служб державної влади." Донецьк: ДонНУ, 2002. 256 с.
24. Кириченко В.М. Інформаційне забезпечення державного управління в Україні. *Збірник наукових праць УАДУ при Президентіві України*. 2003. Вип. 1. С. 233–238.
25. Кобелєв О. М. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек України: теоретико-методологічні засади розвитку. Харків : Харківська державна академія культури, 2013. 192 с.
26. Коваль Р.А. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади. *Теорія та практика державного управління*. Харків, 2006. № 1 (113). С. 223–226.
27. Ковбасюк Ю.В., Ващенко К.О., Сурмін Ю.П. Державне управління: підручник: в 2 т. Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
28. Коломієць Є. В., Каракай М. С., Касьянюк С. В. Структура та зміст інформаційно-аналітичної системи державного управління. Донбаська державна машинобудівна академія, 2020. 423 с.
29. Кондратенко О. Ю. Інформаційне забезпечення вищих органів державної влади та електронне урядування. *Політологія*. Київ : Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету, 2011. Том 1. № 3. 190 с.
30. Конопльов В. В. Організаційно-правовий механізм підготовки та прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2006. 32 с.

- 31.Ліпкан В. А., Сопілко І. М., Кір'ян В. О. Правові засади розвитку інформаційного суспільства в Україні : монографія. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2015. 664 с.
- 32.Ліпкан В. А. Консолідація інформаційного законодавства України: монографія. К. : ФОП О.С. Ліпкан, 2014. 416 с.
- 33.Лісовий, І. В. "Функціональні напрями діяльності інформаційно-аналітичних служб." Львів: ЛНУ, 2005. 336 с.
- 34.Меджибовська Н. С. Формування системи інформаційного забезпечення підвищення ефективності управління підприємством. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 4. С. 26–30.
- 35.Нікітюк Л. А. Архітектура інформаційних мереж. Одеса: УДАЗ ім. О. С. Попова, 2000. 60 с.
- 36.Олійченко І.М. Інформаційне забезпечення управління обласною державною адміністрацією. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. Вип. 1 (5). 2011. С. 5–9.
- 37.Олійченко І. М. Розвиток інформаційного забезпечення органів державного управління: теорія, методологія, практика : монографія. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2010. 432 с.
- 38.Орлов, С. А. "Інформаційно-аналітичне забезпечення органів державного управління." Харків: ХНАУ, 1998. 80 с.
- 39.Петрова І. О. Документаційне забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2007. 192 с.
- 40.Петровський П. М. Перспективи модернізації державно-управлінського знання. *Модернізація системи державного управління: теорія та практика: матер наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (11 квітня 2014 р.): у 2 ч. Ч.1. Ін-т держ. упр. поліції та права Землі Мекленбург Передня Померанія; Орловська філія РАНГДС. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2014. 304 с.*
- 41.Погребняк Н.С. Інформаційно-функціональна складова системи функцій апарату Верховної Ради України як основного показника його

- конституційно-правового статусу. *Проблеми законності*. 2014. Вип. 125. С. 64–72.
42. Про інформаційні агентства : Закон України від 28.02.1995 р. № 74/95-ВР : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр#Text> (дата звернення: 18.04.2024).
43. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ : станом на 27 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 18.04.2024).
44. Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-ХІІ : станом на 19 квіт. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text> (дата звернення: 18.04.2024).
45. Саричев Ю. О. Інформаційно-аналітичне забезпечення як вид інформаційного забезпечення в системі державного управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. Серія : Державне управління. 2017. № 3. С. 120–126.
46. Семенченко А. І. *Методологія стратегічного планування у сфері державного управління забезпеченням національної безпеки України*: монографія. Київ: НАДУ, 2008. 428 с.
47. Сергієнко, М. О. "Штучний інтелект та його роль в інформаційно-аналітичному забезпеченні." Дніпро: ДНУ, 2020. 70 с.
48. Сілкова Г. В. Інформаційно-аналітична діяльність як напрям інформаційної діяльності. *Вісник книжкової палати*. 1999. 33. С. 15–16
49. Сілкова Г. В. Інформаційно-аналітичні дослідження в структурі інформаційних ресурсів. *Вісник книжкової палати*. 2001. №2. С. 14–15.
50. Сніцаренко П. М., Саричев Ю. О. Роль та місце інформаційного забезпечення в системі державного управління. *Державне управління: теорія та практика*. 2016. № 1. С. 46–56.

51. Соколов В.А. Категоріально-понятійний апарат проблематики аналітичної діяльності у сфері забезпечення національної безпеки України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 15. С. 73–78.
52. Соснін О.В. Інформаційна політика України: проблеми розбудови. *Стратегічна панорама*. 2005. № 3. С. 186–192.
53. Соснін О.В. Проблеми розвитку комунікацій у контексті безпеки. *Стратегічна панорама*. 2009. № 1. С. 172–178.
54. Степанов В.Ю. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи державного управління. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2015. № 1. С. 14–28.
55. Телешун С.О. та ін. Політична аналітика в системі публічного управління. Київ, 2008. С. 38–41.
56. Телешун С. О., Рейтерович І. В. Інформаційно-аналітична діяльність в державному управлінні: навч.-метод. матеріали. Київ: НАДУ, 2013. 36 с.
57. Теремецький В. І. Стан і перспективи розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної податкової служби України. *Часопис Академії адвокатури України*. 2011. № 4. С. 1–6.
58. Фурман Р. Ф. Інформаційне забезпечення органів державної влади: проблеми та шляхи їх подолання. *Університетські наукові записки*. 2009. № 1. С. 357–361
59. Швець М. Я. Основи інформаційного права та концепція формування системи інформаційного законодавства України. *Наукові записки НАУКМА*. 2001. Т. 19. Ч. I: Спеціальний випуск. С. 168–172.
60. Шевченко, В. І. "Моделі інформаційно-аналітичної діяльності в умовах ринкової економіки." Київ: КНЕУ, 1995. 417 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Механізм інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління в Україні

Джерело: Алексєєв В. А., Ільїн С. А., Мягкова Л. А., Терещенко В. С. Організація схем взаємодії в інтегрованій міжвідомчій інформаційній системі. *Проблеми програмування*. 2003. № 3. С. 71–83.

Додаток Б

Організаційна структура органів державного управління в сфері інформаційно-аналітичного забезпечення: а) діюча; б) пропонована

а)

б)

————— Відносини підпорядкування
 - - - - - Відносини координації

Джерело: Меджибовська Н. С. Формування системи інформаційного забезпечення підвищення ефективності управління підприємством. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 4. С. 26–30.

Класифікація видів суб'єктів аналітичної діяльності у сфері інформаційних відносин

Критерій розподілу	Види
За належністю	Державні, комунальні – недержавні (неурядові, громадські)
За джерелами фінансування	Бюджетні – госпрозрахункові – безоплатні (на громадських засадах)
За підпорядкованістю	Підпорядковані керівництву (державних органів, профспілок, партій, організацій, установ, закладів) – незалежні
За правом власності	Ті, що належать юридичній особі (самі є юридичною особою) – ті, що належать фізичній особі
За юридичним фактом реєстрації	Зареєстровані – незареєстровані
За економічними ознаками	Комерційні (товариства з обмеженою відповідальністю, приватні підприємства та ін.) – неприбуткові
За домінантою цілей	Інформаційно-управлінські, соціально-консолідуючі, наукові, суспільно-просвітницькі
За дотриманням законності	Діючі у повній відповідності до вимог законодавства – такі, що припускають правопорушення
За наявністю допуску до таємниці	Допущені до таємниці в установленім законом порядку – без допуску до інформації з обмеженим доступом
За ступенем відомості	Утаємничені – відомі (широко відомі)

За ознакою належності до партій	Належні партіям – позапартійні
За часом діяльності	Постійно діючі – тимчасові
За часом існування	Існуючі понад 10 років – існуючі понад 5 років – нещодавно створені
За структурою	Розгалужені – моноструктурні
За чисельністю	Малочисельні – середні – великі
За охопленням напрямів	Вузькопрофільні, спеціалізовані – широкого спектра ІАД
За сферою обслуговування	Локальні (регіональні) – загальнодержавні (міждержавні)
За мовними ознаками	Одномовні – двомовні (багатомовні)
За науковим потенціалом	Об'єднання науковців – об'єднання фахівців (спеціалістів) – об'єднання громадських експертів
За ступенем впливу на громадську думку	Авторитетні – сумнівні
За ступенем поширення аналітичного продукту	Закриті (результати діяльності не призначені для широкого загалу) – відкриті (є мета найбільш повного оприлюднення результатів аналітики)
За деонтологічними ознаками	Конструктивні – деструктивні

Джерело: Нікітюк Л. А. Архітектура інформаційних мереж. Одеса: УДАЗ ім. О. С. Попова, 2000. 60с.